

За тих умов, які працюють сьогодні, нічого не заважає телеканалам і далі скорочувати частку російської мови в ефірі. Разом із тим, соціологічні дослідження показують, що українці хочуть дивитися телевізійні програми переважно українською мовою.

Очевидно, що ця недосконалість закону має бути усунута й україномовні програми мають бути справді україномовними, а не двомовними. Ми можемо стати свідками того, як ситуація зміниться.

При цьому, також хочеться зазначити домінування української мови на радіо. Національна рада з питань телебачення і радіомовлення за період дії мовних квот оштрафувала українські радіостанції майже на 2 млн. грн.

На рівні місцевих радіостанцій ще трапляються випадки, але вони поодинокі і пов'язані зазвичай із певними технічними проблемами. Тішить те, що радіостанції виконують норми закону. Запровадження мовних квот неабияк сприяло появі і розвитку нових музичних проєктів, нових виконавців.

В ефірі «Українського радіо» ніколи не здійснювалося мовлення іншими мовами, крім української. На радіо цілком панує українська мова, що дуже тішить суспільство. Вона посідає надзвичайно важливе місце, і ми розуміємо, що без української мови не може бути України. Якою б мовою ми не спілкувалися, в жодному разі не можна забувати свою рідну мову. Недаремно зробив свій вислів Олесь Гончар, зазначивши: «Мова – це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання століть, мова – це ще й музика, мелодика, фарби буття, сучасна художня, інтелектуальна і мисленнєва діяльність народу».

Івчук Юлія Вадимівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Волошин Олексій
Гнатович**, старший викладач кафедри
криміналістичного забезпечення та судових
експертиз навчально-наукового інституту № 2
Національної академії внутрішніх справ

ЛІНГВІСТИКА В КРИМІНАЛІСТИЦІ

Лінгвістика – це наука про мову, про функції та універсальні характеристики мови, про її структуру й історичний розвиток. Мовознавство як наука має велике значення не тільки при вивченні рідної та іноземної мов, для розроблення термінології, у науковому коментуванні мовних текстів, машинному перекладі, вона дає і теоретичні висновки для розв'язання проблеми взаємовідношення матеріального й ідеального, для правильного розуміння суспільної свідомості і самої людини як суспільної істоти.

Практична лінгвістика являє собою ту сферу, де реально проводяться лінгвістичні експерименти, що мають на меті верифікацію положень теоретичної лінгвістики перевірку ефективності продуктів, що створюються прикладною лінгвістикою. Вона є невід'ємною частиною семіотики, як науки про знаки. Саме лінгвістика відіграє важливу роль під час криміналістичних досліджень у рамках відповідних типів експертиз.

Якщо лінгвістика – наука про мову, її сутність, будову, функціонування та розвиток, а правознавство – наука про об'єктивні закономірності розвитку держави і права, їх місце і роль у суспільному житті, то юридична лінгвістика – це міждисциплінарна наука про роль і функції мови в юридичній теорії та практиці.

За роки, розвитку криміналістична лінгвістика (судова лінгвістика) почала закріплюватись як дисципліна, сфера якої значно зросла. Судова лінгвістика, також відома як криміналістична (криміналістична) лінгвістика, полягає у використанні лінгвістичної експертизи, підходів та поглядів на криміналістичну перспективу закону, мови, кримінального розслідування та судової процедури. Вона відноситься до галузі прикладної лінгвістики, яка визначає, досліджує та надає відповіді на щоденні питання, пов'язані з мовою [2].

Взаємодія лінгвістики та юриспруденції протягом останніх десятиліть набуває більш чітких обрисів, зокрема в галузі експертології. Згідно з чинним законодавством з-поміж судових експертиз виокремлюють низку досліджень, якісне виконання яких неможливе без залучення кваліфікованих філологів. Такими є, зокрема, криміналістичні (почеркознавча та лінгвістична експертиза мовлення); експертизи у сфері інтелектуальної власності (літературних та художніх творів, комерційних (фірмових) найменувань, торговельних марок (знаків для товарів і послуг), географічних зазначень) деякі психологічні експертні дослідження.

У практиці розслідування та судового розгляду справ, широко використовуються лінгвістичні експертні дослідження, проведені мовознавцями у вищих учбових закладах відповідного профілю, у результаті яких надаються висновки щодо наявності пропаганди війни, насилля, закликів до повалення конституційного ладу, до зміни меж території країни тощо, тобто знов-таки не судові експерти вирішують питання, віднесені до компетенції судово-лінгвістичної експертизи, яка вважається криміналістичною.

Різниця між судово-лінгвістичною експертизою та не судовою (науковою) лінгвістичною експертизою така сама, як між судово-медичною експертизою трупу та оглядом трупу, здійсненим, наприклад, дільничним лікарем, якого залучили до огляду місця події; як між судово-балістичною експертизою рушниці і експертизою цієї зброї, проведеною, наприклад, мисливцем [1].

Лінія розмежування між судово-лінгвістичною експертизою та несудовою (науковою) лінгвістичною експертизою, прокладена

наявністю/відсутністю спеціальної підготовки в експерта, яка надає знання в галузі судової експертології, криміналістики, теорії судово-авторознавчої експертизи, основ кримінального та іншого права, кримінально-процесуальної науки, теорії оперативно-розшукової та контрольно-розшукової діяльності, в результаті чого, майбутній судовий експерт набуває практичних навичок експертного дослідження мовлення [3].

Судово-лінгвістична експертиза визначає фактичні дані про особу автора (чи виконавця) тексту та про умови створення мовного повідомлення (мотивацію, цілі, настанову автора, збиваючі фактори, викривлення відображеної у свідомості інформації, адаптацію мовних засобів до можливостей адресата, маскуванню мовної ситуації шляхом диктування, навмисного викривлення писемного мовлення, створення тексту у співавторстві, тощо). Іншими словами, судово-лінгвістична експертиза надає інформацію стосовно учасників мовленнєвого акту, умов його протікання та співвіднесеності його результату (тексту) з дійсністю [2].

Отже, розвиток теоретичних засад судового почеркознавства у сучасний період характеризується розробкою основних положень вчення про процес експертного дослідження, як компонент предмету судового почеркознавства (комплексні методики вирішення судово-почеркознавчих завдань, теоретичні проблеми оцінки ознак тощо); створенням понятійного апарату в галузі теорії й практики судово-почеркознавчої експертизи (словник основних термінів); формулюванням теоретичних основ математичного моделювання та засад автоматизації у галузі судово-почеркознавчої експертизи (теорія і практика математичного моделювання, експертні програми, системи); розробкою основних положень теорії і методики судово-почеркознавчої діагностики.

Процеси розвитку й становлення мови юриста особливо важливі на сучасному етапі. Термінологічні неточності або різне тлумачення й подання однакових за назвою та формою понять призводять до їх неоднозначного розуміння й виникнення термінологічних колізій, ігнорування та невірного сприймання понять, терміносполучень. Необхідність в новому виді лінгвістичного дослідження викликана реальними потребами: необхідністю правильного тлумачення усіх юридичних, наукових, законодавчих, спеціальних експертних визначень, понять, термінів, терміносполучень; судово-експертною практикою у зв'язку із збільшенням цивільних позовів необхідності тлумачення слів, термінів, терміносполучень, пов'язаних із рекламою, виборчими, політичними технологіями, текстами договорів, захистом авторства, честі, гідності громадян, ділової репутації, інтелектуальної власності.

Список використаних джерел

1. Мацюк Г. Прикладна лінгвістика: Питання мовної політики. 3-тє вид. Л., 2014. 329 с
2. Замолуєв О. В. Перспективные направления автоматизации

судебной лингвистической (автороведческой) экспертизы / О. В. Замолуев // Экспертное обеспечение правосудия: проблемы теории и практики: материалы международной научно-практической конференции (7–8 сентября 2006 г., Симферополь), 2006.

3. Архарова Д. И., Изотова Т. М. Лингвистическая экспертиза: построение развернутой дефиниции юридического понятия на основе информационно-смысловой интерпретации исходного определения // Актуальні питання судової експертизи та криміналістики: збірник матеріалів засідання «круглого столу», присвяченого 85-річчю створення Харківського науково-дослідного інституту судових експертиз ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса ; 11–12 листопада 2008 р. Харків, 2008.

Кімлик Влада Віталіївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Усачова Катерина
Сергіївна**, доцент кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат філологічних
наук

МОВНІ ЗАСОБИ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ В ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТАХ

Актуальність тез. Правильне застосування мовних засобів офіційно-ділового стилю в юридичних документах є запорукою успішної та результативної діяльності правників. Однак під час створення юридичних документів вимоги офіційно-ділового стилю часто порушуються і неправильно застосовуються, що може спричинити негативні юридичні наслідки.

Мета тез. Встановити, які мовні засоби офіційно-ділового стилю є найважливішими під час створення юридичних документів (скарг та позовних заяв).

Невід’ємним елементом юридичної діяльності є фіксація інформації, оскільки отримувати, зберігати й передавати її можна тільки попередньо зафіксувавши. Матеріальними носіями інформації, що фіксується, є юридичні документи. Зафіксована в документах інформація надійно зберігається, нею можна користуватися практично необмежену кількість часу [1, с. 27].

Юридичний документ – це письмовий акт, який складається згідно з правовими вимогами та містить правову інформацію (підтвердження прав, обов’язків або підтвердження юридичних фактів, подій чи дій, що тягнуть виникнення певних прав та обов’язків). Він є письмовим актом, який встановлює, розвиває, змінює чи припиняє певні правовідносини або фіксує юридично значущі факти й дії [2, с. 17].